

2014. március

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Március 1.	08:00 UT	újhold
Március 8.	13:27 UT	első negyed
Március 16.	17:08 UT	telehold
Március 24.	01:46 UT	utolsó negyed
Március 30.	18:45 UT	újhold

este nyugszik. Március 10-e után elvész az egyre közelebb látszó Nap fényében.

Neptunusz: A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg.

Kaposvári Zoltán

A bolygók láthatósága

Merkúr: Egész hónapban kereshető napkelte előtt a délkeleti látóhatár közelében. A hónap első felében egy órával kel a Nap előtt. 14-én van legnagyobb nyugati kitérésben, 27,6°-ra a Naptól. Ezután láthatósága fokozatosan romlik, a hónap végén már csak fél órával kel korábban, mint a Nap.

Vénusz: Fényesen ragyog a hajnali délkeleti ég alján. A hónap elején még több mint két órával kel a Nap előtt, ez az érték a hónap végére másfél órára csökken. 22-én van legnagyobb nyugati kitérésben, 46,6°-ra a Naptól. Fényessége -4,8 magnitúdóról -4,4 magnitúdóra, átmérője 32,7"-ről 22,5"-re csökken, fázisa 0,36-ról 0,54-ra nő.

Mars: Előretartó mozgása rögtön 1-jén hátrálóba vált át a Szűz csillagképben. Az esti órákban kel, az éjszaka nagy részében megfigyelhető a déli égen. Fényessége -0,5 magnitúdóról -1,3 magnitúdóra, látszó átmérője 11,7"-ről 14,7"-re változik.

Jupiter: Hátráló mozgása 6-án előretartóvá változik az Ikrék csillagkép közepén. Az éjszaka első felében látható, magasan a nyugati égen, kora hajnalban nyugszik. Fényessége -2,3 magnitúdó, átmérője 41".

Szaturnusz: Előretartó, majd 3-ától hátráló mozgást végez a Mérleg csillagképben. Éjjel előtt kel, az éjszaka második felében látható a délkeleti-déli égen. Fényessége 0,4 magnitúdó, átmérője 18".

Uránusz: A hónap elején még kereshető sötétedés után a Halak csillagképben. Kora

A hónap mélyég-objektuma:
az NGC 2403

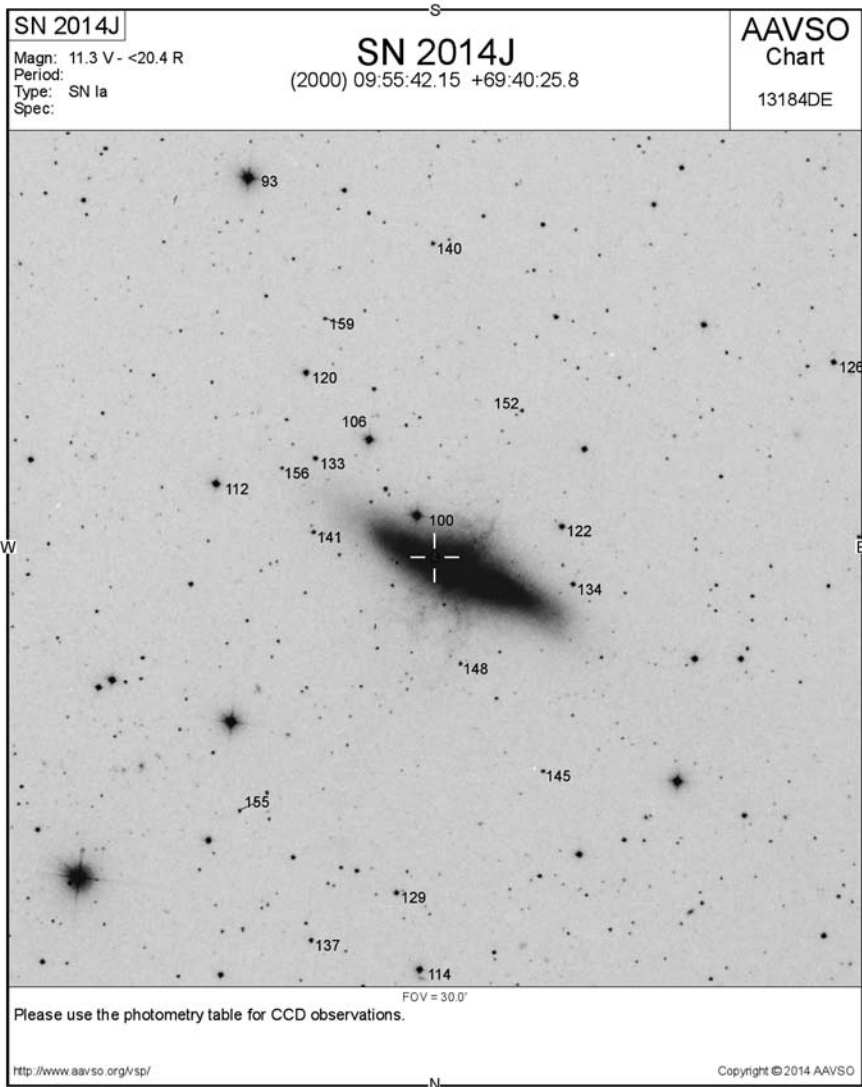
A galaxis, amely a Zsiráf csillagkép félreeső szegletében helyezkedik el, már binokulárral is könnyen látható. Az északi égbolt egyik legfényesebb, ám az amatőrök által kissé mellőzött galaxisa. A 8,5 magnitúdós folt részleteit már 10 cm-es távcsövel is észlelhetjük, ekkor még csak nagyobb foltokat tudunk elkülöníteni. Tapasztalt észlelők egy 13–15 cm-es műszer birtokában, kellően sötét égről már sikerrel azonosíthatják a spirálkarokat, egy 20 cm-es távcső pedig egész biztosan feltár valamit a spirális szerkezetből. A rendszer további érdekességeiről a Hónap asztrofotója rovatban, és a mélyég-rovat hasábjain olvashatunk. Várjuk a nagytávcsöves rajzokat a Meteor szerkesztőségébe!

Az NGC 2403-ról részletesebben olvashatunk a mélyég-rovatban, és ez a galaxis szerepel a képmellékletben is, a hónap asztrofotójaként.

Sánta Gábor

Szupernóva az M82-ben

Január 21-én új, fényes szupernóvát fedeztek fel az M82-ben. Steve Fossey (University of London) épp megfigyelési gyakorlatot vezetett hallgatók számára az egyetem 35 cm-es távcsövével, ennek során készült felvétel az M82-ről. Felfedezésekor a szupernóva fényessége 11,7^m volt. A színképi vizsgálatok szerint egy héttel maximuma előtt fedezték fel. A lapzártánkig született megfigyelések

szerint a szupernóva tovább fényesedett, január 25-én elérte a 11,0 magnitúdót.

Az M82 szupernóvája az SN 2014J végleges jelölést kapta. A mellékelt AAVSO-térkép a DSS felhasználásával készült, ezért jól mutatja, hogyan helyezkedik el a szupernóva a galaxishoz képest. Az SN 2014J az utóbbi 40 év legközelebb robbant Ia típusú

szupernóvája (az M82 távolsága mintegy 11 millió fényév). A csillagrobbanás további észleléséhez kitűnő lehetőséget nyújt a tavaszi időszak, kérjük észlelőinket, hogy minél tovább kövessék a szupernóva halványodását. Asztrofotósainktól pedig várjuk a látványos felvételeket!

Mzs